

KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULUN AUDITOINTI

Tekijät **Katri Ojasalo, Sakari Heikkilä, Ninni Kuparinen, Maria Ruotsalainen, Kim Wrangle, Kirsi Mustonen & Mira Huusko, Kajaanin ammattikorkeakoulun itsearviointi (toim.) Teija Sievänen**

Auditointivuosi **2021**, Karvin julkaisu **5:2021**

Kieli **Suomi**

ISBN **978-952-206-695-4 pdf**

1.1 Koulutuksen suunnittelu

- Korkeakoulun itsearviointi

Strategia koulutuksen suunnittelun taustalla

KAMKin opetussuunnitelmat olivat strategialähtöisiä Suomen tekevimmistä ammattikorkeakoulusta (2020) Suomen älykkäimpään (2024) korkeakouluun. KAMK'20-strategia näkyi opetussuunnitelmatasolla kaikissa koulutuksissa toteutettuna tekevä amk -moduulina ja tavassa toimia työelämälähtöisissä projekteissa. KAMK'24-strategian myötä opetussuunnitelmissa korostettiin älykkäät ratkaisut -osaamista tuottavia opintoja. Kaikkia koulutuksia yhdisti monialaiset projektiopinnot, joihin opiskelijat osallistuivat ensimmäisenä lukuvuotena. Opetussuunnitelmat sisälsivät osaamisen kehittämisen polun työelämälähtöisestä osaamisesta kohti strategian mukaista älykästä osaamista. Vuoteen 2030 ulottuva strategia päivitettiin vuosina 2019-2020 Pieni suuri korkeakouluksi. Opetussuunnitelmia lähdettiin uudistamaan alkuvuonna 2020. Aikaisempien strategioiden vaikutus opetussuunnitelmiin on vähentynyt ja uuden strategian vaikutus opetussuunnitelmiin hakee vielä paikkaansa.

YAMK-koulutusten opetussuunnitelmatyötä on tehty vuodesta 2019 monialaisessa tiimissä siten, että johtamisen ja kehittämisen koulutuksissa on pääsääntöisesti yhteinen opetussuunnitelma. Alakohtaisia syventäviä opintoja tarjotaan verkostoissa erityisesti teknologiaosaamisen johtamisen sekä palliatiivisen hoitotyön koulutuksissa. Jatkuvan oppimisen tarpeet huomioidaan mm. tarjoamalla opintojaksoja avoimessa ammattikorkeakoulussa.

Opetussuunnitelmien kuvaukset kirjataan Peppi-järjestelmään, jossa tehdään myös työsuunnittelu. Kuvaukset sisältävät opetuksen tavoitteet, sisällön, suoritustavat ja arvioinnin sekä yhteiset ja alakohtaiset kompetenssit ja ajoitus suunnitelmat. Kuvausten tarkkuus vaihtelee koulutuksittain. Lähtökohtana on osaamisperustaisuus, johon tavoitteen asetanta ja

arviointikriteerien läpinäkyvyys tähtäävät. Korkeakouluopintojen taso huomioidaan tavoitteissa ja arviointikriteereissä. Vuosikello ohjaa opetussuunnitelmatyötä ja työnsuunnittelua. Aikataulusta joustetaan tarvittaessa nopeasti esimerkiksi työelämätarpeisiin reagoinnin vuoksi. cKAMK-toimintamallin mukaiset ohjeistukset kuvauksiin ja arviointikriteerien laadintaan on olemassa, mutta niitä hyödynnetään vaihtelevasti.

Oppimisympäristöt on suunniteltu tukemaan opetusta, joka vastaa työelämän tämän päivän ja tulevaisuuden tarpeisiin. Ympäristöt mahdollistavat osaamistavoitteiden saavuttamisen. Pääosin oppimisympäristöt ovat ajantasaisia. Fyysisten oppimisympäristöjen ja sähköisten oppimisalustojen kehittämisessä hyödynnetään laajasti hankerahoitusta.

Kansainvälistyminen koulutuksen suunnittelussa

Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kansainvälisyysosaamisen kehittymistä. Kansainvälisyys on osa opetussisältöjä ja useissa koulutuksissa kansainvälinen vaihto on kirjattu osaksi opetussuunnitelmaa. Opiskelijoille tarjotaan kieli- ja kulttuuriopintoja. Viiden englanninkielisen koulutuksen sisältöjä hyödynnetään myös suomenkielisissä koulutuksissa. Opiskelijoita kannustetaan hakeutumaan kansainväliseen opiskelija- ja harjoittelijavaihtoon. Kansainvälistymistä tuetaan myös tekemällä kv-opetusyhteistyötä. Tavoitteena on, että jokaisella opiskelijalla on opintojensa aikana mahdollisuus suorittaa 30 opintopistettä kansainvälisyyttä edistäviä opintoja. Tavoitteena on myös lisätä englanninkielisten verkkokurssien määrää ja varmistaa, että kaikki opiskelijat pääsevät aloittamaan opintonsa samanaikaisesti riippumatta esimerkiksi oleskelulupa- tai viivästyksistä. Opiskelijoilla on myös mahdollisuus toimia kansainvälisten opiskelijoiden tuutorina.

Alueen ja työelämän tarpeet huomioidaan ketterästi

KAMKin joustava ja ketterä tapa toimia ja vastata koulutustarpeisiin tuottaa lisäarvoa työelämälle. Koulutusta kehitetään työelämän muuttuviin tarpeisiin perusrahoituksen lisäksi hankkeiden avulla. Hankkeiden avulla sekä kehitetään koulutusta että toteutetaan tutkinto-, erko- ja alakohtaisia opintoja.

KAMK on ollut vahva toimija jatkuvassa oppimisessa erityisesti korkeakoulujen välisessä tarjonnassa Campusonlinessa. Vuonna 2019 panostettiin kansainväliseen vientikoulutukseen Campusonlinen sijaan. KAMKissa tunnustetaan, että tarvitaan enemmän verkkotarjontaa ja joustavia koulutusmalleja, jotta jatkuvan oppimisen haasteisiin voidaan vastata. Tätä varten kehitetään Edukamu -alustaa, jossa on jatkossa mahdollista ilmoittautua, opiskella verkkosisältöjä ja saada todistus opinnoista ilman ”välikäsiä”. Jatkuvan oppimisen kehittämistä koordinoi avoimen amk:n tiimi.

Opiskelijoiden työmäärän suunnittelussa pyritään siihen, että työkuorma olisi mahdollisimman tasainen läpi lukuvuoden, ja että viikkoon sisältyy tasapainoisesti teoriapainotteisia ja käytännön työtä sisältäviä opintojaksoja. Opintopistekohtaisena työmääränä käytetään opintojaksojen suunnittelussa 27 tuntia. Työmäärän arvioinnissa on vaihtelua opettajien välillä. Osassa opintojaksoja, kuten joissakin projektitoiminnan opintojaksoissa on käytössä tarkka

työajanseuranta. Muutamissa opintojaksoissa on hyödynnetty myös sähköisten oppimisalustojen analytiikkatyökaluja opiskelijoiden työmäärän arvioimiseen. Muiden opintojaksojen osalta työmäärä perustuu opettajan arviointiin.

TKI-toiminta palvelee opetusta ja aluekehitystä. Opetusta tukevat TKI-hankkeet ovat pitkältä hankerahoituksella toteutettuja tutkintoon johtavia koulutuksia, suunniteltuja ja pilotoituja opintokokonaisuuksia tai yhteisten opintojaksojen toteutuksia. Hankkeiden ja opetuksen integroitumista on pyritty viime vuosina edistämään kehittämällä hankkeiden valmisteluprosessia ja tiedottamaan henkilöstöä.

Merkittävä osa TKI-toiminnasta on puhtaasti aluekehitystehtävään liittyvää ja koulutusorganisaatioita sekä työelämää suoraan palvelevia hankkeita. Hankkeisiin on haasteellista nivoa opiskelijoita aikataulujen sopimattomuuden ja hankerahoittajien ehtojen vuoksi. Opetushenkilöstön osallistuminen hankkeisiin on usein haastavaa, sillä opetuksen suunnittelu ja hanketyö eivät kohtaa riittävällä tasolla esim. tavoitteiden ja resurssien osalta. Onnistuneella hankkeiden ja opetuksen suunnittelulla on kuitenkin saatu opettajia työskentelemään hankkeissa. Tämän myötä myös opiskelijoiden osallistuminen hankkeisiin on lisääntynyt. Onnistunut esimerkki on mm. opiskelijoiden osallistuminen tapahtumien tai tilaisuuksien järjestämiseen.

Vahvuudet

Pedagoginen toimintamalli olemassa (cKAMK)

Ketteryys koulutusten suunnittelussa alueen ja työelämän tarpeisiin

Seurantajärjestelmä Pulkka palvelee resurssoinnissa ja sen seurannassa

Kehittämiskohteet

Pedagogisen toimintamallin laaja hyödyntäminen

Opetuksen ja TKI-toiminnan parempi integrointi

1.1 Koulutuksen suunnittelu

- Auditointiryhmän arvio

Koulutuksen suunnittelu on strategia- ja työelämälähtöistä

Kajaanin ammattikorkeakoulun koulutustarjonnan suunnittelu on pitkäjänteisesti kytkeytynyt korkeakoulun strategiaan. Strategiansa mukaan KAMK profiloituu sellaisiin koulutuksiin, joilla on kasvavaa tarvetta alueella, jotka tukevat elinkeinorakennetta ja työllistävät hyvin ja luovat uutta liiketoimintaa. Auditointiryhmä sai näyttöä siitä, että tätä profilointia on KAMKin tutkintokoulutuksessa viety suunnitelmallisesti eteenpäin. Esimerkiksi tiiviissä yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa suunnitellulla sosionomikoulutuksella pystytään vastaamaan alueen työelämätarpeeseen. Uutta liiketoimintaa alueelle pyritään luomaan erityisesti Esports Business -koulutuksella (katso luku 4). Profiloitumalla KAMK on onnistunut konkretisoimaan strategiansa

”Pieni suuri korkeakoulu”. Myös KAMKin opetussuunnitelmien kytkeytymisestä strategiaan painopisteisiin saatiin selkeää näyttöä.

KAMKin pienuus näkyy auditointiaineistojen perusteella selkeänä vahvuutena koulutuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja kehittämisessä. Organisaatorakenne on matala, johto on lähellä ja henkilökunta tuntee toisensa sekä opiskelijat. Tämä koettiin selkeänä vahvuutena sekä opettaja- että opiskelijatyöpajoissa. Haastattelujen perusteella johto luottaa opettajien ammattitaitoon ja opettajilla on vapaus soveltaa omaa näkemystään opetuksensa suunnittelussa ja toteutuksessa.

Auditointiryhmä sai haastatteluissa monipuolista näyttöä siitä, että itsearviointiraportissa vahvuudeksi mainittu KAMKin joustava ja ketterä tapa toimia ja vastata koulutustarpeisiin tuottaa lisäarvoa toiminta-alueelle ja työelämälle. Esimerkiksi opetusaikataulut joustavat tarvittaessa ketterästi, mikä tuo joustavuutta reagoinnissa työelämätarpeisiin. Osaamisalueiden käytänteissä on kuitenkin eroja siinä, miten koulutusten suunnittelussa pyritään varmistamaan koulutustarjonnan työelämärelevanssi. Jokaisella koulutuksella on itsearviointiraportin mukaan vahvat työelämäverkostot, mutta työpajojen ja haastattelujen perusteella ne ovat melko henkilösidonnaisia. Työelämäverkostojen systemaattisesta hyödyntämisestä koulutuksen suunnittelussa saatiin kuitenkin näyttöä.

Auditointiryhmä ei saanut näyttöä jatkuvan oppimisen toteutusmallien ja sisältöjen systemaattisesta suunnittelusta. KAMK oli valinnut auditoinnin vertaisoppimisen kohteeksi jatkuvan oppimisen ja monimuoto-opetuksen (katso luku 5). Vertaisoppimisen antia ja löydettyjen ideoiden soveltamissuunnitelmaa ei kuitenkaan pystytty kuvaamaan auditointiryhmälle. Ainoana selkeinä jatkuvan oppimisen kehittämiskohteina KAMK nosti itsearvioinnissa ja haastatteluissa esille verkkotarjonnan lisäämisen ja digitaalisen oppimateriaalin nykyistä paremman hyödyntämisen. Auditointiryhmä suosittelee nykyistä systemaattisempaa ja tavoitteellisempaa otetta jatkuvan oppimisen sisältöjen ja toteutusmallien suunnitteluun. Tässä auttaisi osaltaan auditoinnin vertaisoppimisen prosessin huolellinen loppuun saattaminen.

Yhteiset ohjeet tukevat osaamisperustaista koulutuksen suunnittelua

KAMKilla on systemaattiset menettelyt opetussuunnitelmien hyväksymiseksi. Pedagoginen toimintamalli (cKAMK) kuvaa kattavasti koulutuksen suunnittelun ja toteuttamisen menettelytavat. Opetussuunnitelmissa koulutuksille on määritelty tutkintojen kansallisen viitekehyksen mukaiset osaamistavoitteet. Opetussuunnitelmien ja muiden koulutuksen suunnittelua ja toteutusta ohjaavien asiakirjojen käytännön soveltamisessa on auditointiryhmän mukaan kuitenkin vielä kehitettävää. Haastattelut ja työpajat vahvistivat itsearviointiin kirjattua eli opetuksen tavoitteisiin, sisältöihin, suoritustapaan ja arviointiin liittyviä ohjeistuksia hyödynnetään vaihtelevasti eri osaamisalueilla. Auditointiryhmä suosittelee kehittämään menettelytapoja, joilla voitaisiin vähentää osaamisalueiden ja yksittäisten opettajien välisiä eroja siinä, miten opintojaksototeutusten osaamistavoitteet määritellään ja miten opetusmenetelmät ja oppimisen arviointi tukevat osaamistavoitteiden saavuttamista.

Haastattelujen ja verkkotyöpajojen mukaan vahvuutena on se, että opetussuunnitelmien

joustavuus mahdollistaa nopean reagoinnin työelämän muuttuviin tarpeisiin. Joidenkin opiskelijatyöpajojen perusteella opiskelijat kokevat kuitenkin opetuksen tasovaatimusten ja kuormittavuuden vaihtelevan paljonkin eri opintojaksojen ja opettajien välillä. Osassa opiskelijatyöpajoista haasteeksi nostettiin myös opintojaksojen epälooginen järjestys: esimerkiksi opiskelijoiden vaikeammiksi kokemia opintoja on opiskelijaryhmälle toteutettu ennen helpompia. Auditointiryhmä suosittelee kiinnittämään huomiota osaamistavoitteiden tasovaatimukseen, opintojen loogiseen etenemiseen sekä opintojen kuormittavuuden seuraamiseen.

KAMKissa koulutusten suunnittelussa varmistetaan eri menetelmin koulutustarjonnan yhteys kansainvälistymiseen. Opettaja- ja opiskelijatyöpajoissa nostettiin esille hyvinä käytänteinä yhteiset kansainväliset verkkototeutukset. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) kytkeytymisen opetukseen KAMK on nostanut itsearviointinsa kehittämiskohteeksi. Myös opettajatyöpajoissa tämä tunnistettiin haasteeksi, ja asian kehittämiseksi onkin auditointiaineistojen perusteella tehty ja tekeillä suunnitelmallista työtä.

Haastattelujen perusteella opiskelijat ja ulkoiset sidosryhmät pääsevät vaikuttamaan koulutuksen suunnitteluun. Opiskelijakunta KAMOlta pyydetään palautetta opetussuunnitelmien rakenteesta. Tärkeimpänä opiskelijoiden vaikuttamiskeinona opettajatyöpajoissa korostettiin opetuksesta annettavaa opiskelijapalautetta. Auditointiryhmän mukaan opiskelijoiden ja ulkoisten sidosryhmien osallistumista koulutuksen suunnitteluun voisi edelleen systematisoida.